

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) X.

BUENOS AIRES, 30 DE JUNIO (JUNIIJA) DE 1939

Núm. (štev.) 126

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$, arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Po dvajsetih letih

Dvajset let je preteklo od znamenite, tolikokrat imenovane, v mnogih slučajih krivične in tudi že prelojene versajške pogodbe. Poleg omenjene poznamo še druge mednarodne pogodbe, ki so bile podpisane v Trianonu, Saint Germainu, Sevresu, Neuillyu in Rapallu, ki se tudi po teh mestih imenujejo.

Od saintgermanske pogodbe, ki je bila podpisana 10 septembra 1919 leta ni ostalo že skoro nič več. V tej pogodbi je bila zajamčena od strani zveznih držav neodvisnost Avstrije. Marca 12, leta 1938 pa je Avstrija prenehala biti samostojna država ter bila priključena Nemčiji. Leto pozneje se je isto zgodilo s Češkoslovaško. Od te pogodbe ni ostalo drugega kot meje med bivšo Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo ter priznanje Galicije Poljski in Bukovine Rumunski.

Pogodba v Neuillyu je bila podpisana 27 novembra leta 1919 med zaveznicami in Bolgarijo. Njene meje so sicer ostale po tej pogodbi neje, a Bolgarija ni z njimi zadovoljna ter zahteva revizijo. Od Rumunije zahteva Dobrudžo, od Grčije pa pristanišči Dedeagač in Kavala, ki so ji jih zaveznice vzele za kaznen in dale za plačilo prej omenjenim državam, ki sta bili za časa vojne na njih strani. Bolgariji so bili naložili tudi 2.250 milijonov francov izplačilnih v 37 letih, ki pa je leta 1930 prenehala s izplačevanjem. Tudi svoje vojske ne bi smela imeti, a so ji lansko leto to dovolili s pomočjo Nemčije in Italije, ki bolgarsko nezadovoljstvo izrabljata v svoje politične in gospodarske svrhe na Balkanu in Podonavju.

Tretja pogodba podpisana 4. junija 1920 leta v Trianonu se nanaša na Madžarsko. Madžarska je bila po tej pogodbi zmanjšana od 21 milijonov na 8 milijonov. En del se je bil priključil Češkoslovaški, Rumunski, Poljski in Jugoslaviji.

Del Slovakov je Madžarska spet krivično dobila nazaj. Nemška in italijanska zunanja ministra sta ji bila na Dunaju lanskega leta, 2. novembra, ta rop priznala. Potem pa ko je v marcu Nemčija okupirala Češkoslovaško, je Madžarska okupirala še podkarpatske Ruse, Rutenijo, ki je pripadala bivši Češkoslovaški. Hitler se je sicer temu vsled svoje namere glede Ukrajine nekoliko upiral, a mu zaenkrat ni kazalo drugega kot zadovoljiti Madžare, da mu bodo ostali kot pokorno orodje v Srednji Evropi. Sedaj pričakujejo Madžari, da bodo s pomočjo Nemčije in Italije isto dosegli na Rumunskem. Lastno armado, ki jim je tudi bila prepovedana, so lansko leto dobili ter se smejo svobodno oboroževati.

Med Turčijo in zaveznicami je bila v Sevresu podpisana pogodba 10. avgusta leta 1920. Po tej pogodbi je Turčija izgubila Tracijo, ki je bila priključena Grčiji in še več drugih otokov in okrajev, ki so si jih porazdelile zaveznice Italija, Francija in Anglija, tako da je bila Turčija skoraj popolnoma potisnjena iz Evrope v Malo Azijo. Francija pa je prav pred kratkim vrnila Sandjak Turčiji in sta ji z Anglijo dovolili velike politične in gospodarske svoboščine tudi drugod, za kar je Turčija pristala na zvezo z njima.

Po versajški pogodbi smo tudi primorski Slovenci pripadli Italiji. V rapallski pogodbi pa nas je Jugoslavija uradno priznala Italiji. Nekateri trdijo tudi da nas je "prodala", a to ni točno res, kajti četudi bi Jugoslavija ne podpisala rapallške pogodbe, bi na stvari dejansko ničesar ne mogla spremeniti. Ko se bo nudila ugodna prilika, ki jo more prinesiti samo splošna evropska kriza ali pa združeno Slovanstvo kakor tudi po-

Evropska kriza prihaja do vrhunca

FRANCOSKI PREMIER NAPOVEDUJE SVETOVNO KRIZO — MANJKA V ENI TOČKI SAMO ŠE BESEDICA "TAKOJ" IN POGODBA TROZVEZE BO PODPISANA

Francoski ministrski predsednik Daladier je dejal v poslanski zbornici, da je mednarodni položaj ne samo v Evropi, marveč po vsem svetu, zelo kočljiv kot še ni bil dvajset let sem. Vse države imajo ob svojih mejah zbrane velike čete in tako tudi Francija ne bo mogla odpušiti vojakov domov, ki so pod orožjem, dokler se mednarodni položaj ne izboljša. Munijske tvornice in orožarne po vseh državah delajo s polno paro, je dejal Daladier, vendar smo pripravljeni storiti vse, da se ohrani mir, kar bo mogoče le s tesnim sodelovanjem Francije in Anglije ter s pogodbo z Rusijo.

Do vojaške zveze z Rusijo pa še vedno ni prišlo. Sovjeti od svojih zahtev nočejo popustiti, ki so: popolna kolektivna varnost. Rusija je pripravljena dati varnostno zagotovilo onim državam, ki imajo vojaško pogodbo s Francijo in Anglijo, to so: Poljska, Rumunija, Turčija, Grčija in Belgija. A zahteva Rusija enako zagotovilo tudi baltičkim državam, čeprav zadnje tega ne želijo, ker jim je Hitler zagotovil popolno varnost in je torej ne potrebujejo še od Rusije. A v Moskvi in tako tudi drugod, dobro vedo, da je Hitler zato obljubil nedotakljivost baltičkim državam, da bi s tem odstranil vzroke za zvezo med Francijo, Anglijo in Rusijo in zvezo preprečil.

Na nemške garancije se v Moskvi ne ozirajo, ker so se izkazale, da so

brez vsake vrednosti. Zato ne preostaja Angležem drugega, kot da pristanejo na sovjetske pogoje, ali pa da opustijo misel na zvezo in bi demokratični državi Francija in Anglija sami iskali poravnave s totalitarnimi režimi, z Nemčijo in Italijo, medtem ko bi Rusija vodila samostojno zunanjo politiko po svojih vidikih.

Anglija je poslala te dni v Moskvo nove pogoje, ki da celoti vstrezajo ruskim zahtevam, a je Molotov ugotovil, da so Angleži "pozabili" v točko, ki se nanaša na sovjetske zahteve, zapisati besedo "tako", medtem ko jo v točki, ki gre v dobro Angliji, niso pozabili navesti.

Angleška nota se namreč v bistvu glasi: Prvič: Anglija, Francija in Sovjetska Unija se obvezujejo takoj pomagati ena drugi, če bi katera izmed njih bila v Evropi direktno napadena. Drugič: Vse tri velesile bodo takoj šle na pomoč, če bi katera izmed njih bila prisiljena iti v vojno vsled druge države s katero je vezana po pogodbi. V tem slučaju bi morali pomagati Sovjeti. Poljski in Rumuniji, katerih neodvisnost sta Francija in Anglija garantirali. Tretjič: Vse tri velesile si bodo (!) medsebojno pomagale, če bi se katera izmed njih zapletla v vojno vsled države katere neodvisnost je smatrana za svojo lastno varnost. S tem se da zagotovilo od strani Anglije in Francije Sovjetski Uniji, ki jih zahteva

glede baltičskih držav.

To je v bistvu angleška nota, ki v prvi in drugi točki zahteva pomoč takoj, v zadnji pa ne, kar je Molotov takoj opazil in se, četudi morda samo radi te besedice, pogajanja še ne bodo zaključila, dokler ne bodo Angleži do zadnje besede, pike in vejice zadostili Rusom.

Kdor zasleduje francosko in posebno pa angleško politiko zadnje čase, ne bo Rusom prav nič zameril, če se ne pustijo vleči za nos Angležem. Saj niso še pozabljene angleške "sankcije" proti Italiji za čase abesinske vojne in potem "nevmešavanje" v notranje španske zadeve ter izdajstvo napram Češkoslovaški, ki bi jo morali Francija in Anglija po pogodbi braniti. Francija in Anglija nista nikomur praktično nudili nobene varnosti, kar se ni samo besedno, marveč dejansko izkazalo. In če je Rusija v svojih načelih poštenjša, ji je treba dati samo kredit, brez oziroma na režim, če se z njim vsi strinjajo ali ne. Narodi, posebno manjši so siti obljub in večne negotovosti kdaj jih bo fašistična agresivnost podvrгла na svojo milost in nemilost; hočejo in potrebujejo mednarodne varnosti, ki jim jo morajo garantirati velike velesile Fran-

Poljska v vojni pripravljenosti

Znano je, da je bila Poljska še do nedavnega v prijateljskih odnosih z Nemčijo ter ji je celo pomagala razkosati bratsko Češkoslovaško. Takrat so Poljski vsi pošteno Slovani silno zamerili ter napovedovali, da se bo morda kmalu tega nebratskega in zahrbtnega čina bridko kesala. Napoved se je nepričakovano hitro uresničila. Kakor hitro je Hitler opravil s Češkoslovaško, je prišla na vrsto Poljska.

Poljska se je sicer odločila, da se bo branila, a če bi bila na njeni strani tudi Češkoslovaška s svojo dobro oboroženo vojsko, lastnimi munijskimi tovarnami ter s prvovrstnimi letali, kar bo sedaj vse rabil Hitler proti njej, bi se ji bilo brez dvoma mnogo manj treba bati za svojo neodvisnost. Tako pa, če bi ne prišlo do pogodbe v Moskvi, bogve kaj bi se lahko zgodilo z njo.

Poljska ima stalno pod orožjem veliko število moštva, kar jo stane velikanske svote. A prav to hočejo v Berlinu, da se Poljska moralno utrdi in gospodarsko izčrpa, da bodo lažje dosegli svoj namen. Poljski da se tega dobro zavedajo od navadnega cestnega prometnega do ministrstva in da so vsi kot eden odločni, da branijo neodvisnost svoje domo-

Spopadi med Rusijo in Japonsko

Kot poročajo se vršijo že od meseca maja razni spopadi na kopnem in v zraku med zunanjemongolskimi in japonskimi četami, odnosno med sovjetskimi in japonskimi letalci, ker kot je znano je Zunanja Mongolija pod sovjetskim pokroviteljstvom.

Te dni so se spet vršili večji letalski spopadi, a se poročila tako zelo križajo, da ni mogoče ugotoviti, na kateri strani so bile večje izgube. Iz Tokija poročajo, da so strmoglavili kakih 98 sovjetskih letal, medtem ko v Moskvi trdijo, da so jih sovjeti izgubili samo 26. Japonci pa 84.

Naj bo tako ali tako, dejstvo je, da vsled Rusije Japonska ne more osredotočiti vseh sil proti Kitajski in ko zadnji začne slabo iti, pritegnejo sovjeti japonsko pozornost nase. Sovjeti so poslali velikanske in moderne bombnike nad japonska vojaška taborišča, ki so prizadejala

SARAJEVO

Včeraj ni bila samo obletnica bitke na Kosovem polju, marveč je tudi preteklo 25 let, ko je srbski študent Gavrilo Princip z umorom avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda in njegove žene, povzročil svetovno vojno, ki je prinesla človeštvu toliko gorja, a Jugoslovanskemu narodu skoro v celoti tudi narodno svobodo.

Bliža se drugo še strašnejše "sarajevo". Evropa se ne more pomiriti, preveč je bčana od krivice. A prišla bo končno tudi zarja svobode in pravice za vse tlačane in ponižane.

cija, Anglija in Rusija, če so v svojih načelih iskrene in poštene, česar kot se je izkazalo, ravno velike demokracije niso bile, marveč so prevladovali zgolj trgovski interesi.

Če bo prišlo do trozveze, kar upamo, tedaj se bodo razmere v Evropi in po vsem svetu v vsakem ožiru pričele znatno izboljšavati. V nasprotnem slučaju pa je pričakovati velike svetovne krize, ki jo, kot smo v začetku omenili, tudi odgovorni državniki jasno predvidevajo. V vsakem slučaju pa morajo biti narodi pripravljani na velike žrtve, da se osvobodijo fašizma ter izvojujejo resnično demokracijo.

vine. Na zid poleg zunanjega ministrstva da je nekdo s kredo napisal: Hočemo drugi Grunwald. Grunwald je zgodovinski kraj, kjer so bili Poljski leta 1410 izvojevali skupno z Litvanci zmago nad Nemci. Napis niso ukazali zbrisati. Odkar pa je pred Nemčijo v nevarnosti poljska neodvisnost, da so tudi Ukrajinci popolnoma prenehali s svojim separatističnim gibanjem.

Ljudstvo, posebno mladina da se norčuje v medsebojnih poizkusih, kako se bodo tepli z Nemci. Na odgovornih mestih pa da jim ni do špaso, ker se pač dobro zavedajo, kaj bi pomenilo za Poljsko, če bi nemški polki navalili nanjo in bi ji nihče ne prišel na pomoč. V najboljšem slučaju bi beležila veliko število mrtvih in velikanski gospodarski udarec, ki ga vsaka vojna zahteva, za Poljsko bi pa bil še bolj občuten, ker je šele v začetnih gospodarskih korakih.

Čeprav so Poljski napravili veliko zgodovinsko krivico, ko so pomagali Nemčiji uničiti Češkoslovaško, ji vseeno nihče ne želi njene usode. Upamo celo, da bo med vsemi slovan-skimi državami nastopila doba sloge in medsebojne pomoči.

veliko razdejanje in paniko.

Angležem je rusko "vmešavanje" prav prišlo, kajti Japonci so takoj sprevrtili nevarnost ter so pristali na pogajanje z Anglijo in nameravajo znatno popustiti ter dovoliti Angležem proste roke v trgovinskih zadevah na Kitajskem. Sovjetom pa je seveda trenutno mnogo na tem, da Anglija in Združene države pomagajo ovirati širjenje japonskega imperijalizma na Kitajsko. Obenem pa računata, da bo tudi kitajski narod kmalu zrel za sovjetski sistem, ki bo z njihovo pomočjo pognal vse tuje in domače izkoriščevalce iz dežele, tem lažje, ko bodo tudi Japonci kmalu popolnoma izčrpani ter gospodarsko vpropašeni ter ne bodo v stanu staviti nikakih ovir, marveč se lahko zgodi, da bodo iz Kitajske prav v nasprotnem smislu od japonskega vpliva na Japonce ter se bodo sporazumeli za vzajemno politiko vsega rumenega plemena. Za tem

Argentinske vesti

DELOVANJE NACISTOV V ARGENTINI

Koliko nepotrebnega prahu je vzdignilo skoro vse tukajšnje časopise, organizacije in celo nekatere stranke, da se hoče Nemčija v zvezi s tukajšnjimi nemškimi priseljenci polastiti Patagonije in mogoče še kakih drugih delov Argentine. Mi kot dobri poznavalci razmer, smo vse te alarmistične vesti vzeli z veliko rezervno na znanje ter smo v našem listu jasno povedali da o tem ne more biti niti govora. Rekli smo pa tudi, da bi se tako delikatna zadeva morala vzeti bolj previdno v roke, ker se znajo v tem slučaju pokvariti dobri odnosi med Nemčijo in Argentino. No Nemčija ni izvajala konsekvence. Vsa zadeva je takorekoč končana, Müller je na svobodi, Jürges pa, ki je ovadbo napravil, pa bo prišel pod proces. Tukajšnje oblasti bi morale temu človeku prej obisti pregledati, predno so začele s preiskavo. Sicer je pa imelo to tudi svojo dobro stran. Tukajšnje oblasti bodo odlej pazile, da se bo ustava Argentine spoštovala ter rovarjenje, ki so ga prinesli privrženci režimov v Argentino prenehalo. In to je popolnoma pravilno.

NOVOIZVOLJENI DRŽAVNI PREDSEDNIK PARAGUAYA V ARGENTINI

V sredo popoldne je dospel v Buenos Aires paraguayski državni predsednik, general José Felix Estigarribia, katerega je sprejel v tukajšnjem pristanišču sam argentinski državni predsednik dr. Roberto M. Ortiz.

V pristanišču se je zbrala velika množica občinstva, ki je visokega

stremi seveda tudi japonski imperalizem, ki pa ga kot bela plemena tudi rumeno dosledno odklanja. Kjer se danes vlada imperialistični ali fašistični sistem, vlada s silo in proti ljudski volji, kar pa je trajno nemogoče.

gosta burno pozdravljala. Častno vojaštvo pa je bilo postavljeno od pristanišča do palače Retiro, kjer bo general Estigarribia stanoval za časa njegovega bivanja v Argentini.

Bodočega predsednika sosedne republike hoče Argentina dostojno počastiti. Vršilo se bo njemu na čast svečano zborovanje obeh zbornic na katerem bosta govorila podpredsednik senata Matías Sánchez Sorondo in predsednik poslanske zbornice Juan Kaiser. Razen tega bodo pa še druge slavnosti njemu na čast, katere bo priredila vlada in razne organizacije.

General Estigarribia ostane gost tukajšnje vlade do sobote. Ta dan se odpelje proti Asuncionu, kjer se bo začel pripravljati, da prevzame vodstvo državnih poslov v svoje roke.

ZAKON O POKOJNINI NOVINARJEV

V torek je senat sankcioniral zakon, ki se tiče pokojnine novinarjev. V ta zakon so vključeni vsi uslužbeni listov in publikacij, ki imajo značaj lista.

UMOR ALI SAMOMOR

Policija, ki preiskuje zagonečno smrt Japonca Takete Forune, ji do sedaj še ni uspelo priti na jasno, je li Fortune izvršil na japonski način samomor, ali je bil nasilno umorjen. Zaslisanih je bilo v tej zvezi že čez 20 njegovih rojakov, toda nobeden ne more dati policiji potrebnega pojasnila. Raztelesenje, ki so ga izvršili zdravniki izvedenci pa kaže, da je bil nesrečno umorjen. Preiskava se nadaljuje.

OBELISK OSTANE

Buenosaireski občinski svet je na svoji seji sklenil, da se obelisk, ki stoji na trgu Republike takoj poruši, ker je sicer nevarnost, da se sam od sebe podre ter pri tem lahko povzroči še veliko nesrečo. Občinski svet pa je bil tudi mnenja, da ne ka-

že obeliska popravljati, ker bi to stalo lepe tisočake in kljub temu bi ne nudil gotovosti, da se ne zruši. Iz tega stališča je mestni svet glasoval za porušenje. Ta svoj sklep je predložil tudi izvršni oblasti, ki je odredila, da se obeliska ne sme podreti, ampak ga popraviti. S popravilom, kakor odreja izvršna oblast, se mora pričeti tekom enega meseca. S tem je menda zadeva obeliska končana in tako bomo imeli še priliko ga gledati.

KJE SE NAHAJA

Kdor bi od primorskih rojakov, živčih v Jugoslaviji vedel kje živi Ernest Furlani iz Prvačine pri Gorici, je naprošen, da nam njegov naslov sporoči potom izseljenskega lista "Istra", ali pa naravnost na "Slovenski List", General Cesar Diaz 1657, Buenos Aires, Argentina. Ernest Furlani se je s svojo družino: ženo, 2 sinovoma, Brunom in Francinom, prvi roj. 1907, drugi pa 1910 leta, preselil iz Prvačine v Jugoslavijo. Ena hčerka pa je bila že tam rojena.

Omenjeni Furlani je v Prvačini opravljal posel železniskega čuvara.

NOV CHILENSKI POSLANIK V BUENOS AIRESU

V ponedeljek je izročil svoja pooblastilna pisma novi chilenski poslanik, dr. Conrado Rios Gallardo, ki bo zastopal interese Chileja v Argentini.

ODREDBA O TUJIH ŠOLAH V ARGENTINI

Na objave italijanskih krajevnih listov, da so argentinske oblasti dale odstraniti iz zasebnih italijanskih šol krajevo sliko in italijanske zastave, odgovarja glavni nadzornik zasebnih šol Vaccarezza, da se je to zgodilo le na onih šolah, v katerih se ni našlo na stenah razobešenih slik zaslužnih argentinskih mož in argentinske zastave.

DR. MARCELO ALVEAR V ENTRE RIOSU

Voditelj radikalov, dr. Marcelo T. Alvear se muči te dni v Entre Riosu, kjer bo v soboto prisostvoval pri predaji guvernerskih poslov v roke dr. Enrique Mihure.

PRISELJENCI SE SMEJO VRNITI

Nekateri priseljenci gredo izven Argentine iskati si dela. Ker pa ga morda ne najdejo ali radi kakega drugega vzroka se hočejo vrniti nazaj v Argentino. Takim je vstop brez nadaljnjega dovoljenja. Seveda mora imeti vse papirje, ki ga istovetijo, da se je res nahajal v Argentini, v redu.

SLAVNOST V FRANCOSKEM POSLANIŠTVU

V soboto zvečer se je vršila v novih prostorih francoskega poslanstva pomembna slavnost, katere so se udeležili razen tukajšnjega državnega predsednika dr. Roberta Ortiza, njegove soproge in drugih višjih državnih oblasti tudi zastopniki držav, akreditiranih pri argentinski vladi, med njimi naš minister g. dr. Izidor Cankar.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA

diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernández. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.

Ordinira od 9 zjutri, do 9 zvečer LIMA 1217 — BUENOS AIRES U. T. 23 - Buen Orden 3389

Mednarodni zadružni praznik

Vsako leto prvo nedeljo meseca julija, (letos 2. julija) praznujejo zadružniki svoj "Zadružni dan". Za ta dan se pripravijo razna propagandna predavanja, upisovanje novih članov, razstave i. t. d.

Tudi za letos so pripravile, in to že sedemnajstič, razne Zadružne Zveze tovrstne programe. Tu v Argentini bomo imeli priliko slišati nekoliko predavanj po radiju, višek pa bo gotovo Kmetijski Kongres, katerega so sklicali zadružniki iz cele Argentine, ki bo zasedal 29. in 30. junija ter 1. julija.

Mi žalibog ne moremo v naši koloniji poročati še nič o zadružništvu. Vendar se nam zdi umetno, ker smo vedno stali na tem stališču, da pred očmi našim čitateljem vsaj nekaj števil, katere dovolj jasno govorijo, da zadružništvo giblje in dosega pri gotovih narodih zavidljive uspehe. Posebno hočemo poudariti zadružno gibanje v naši domovini, katero je postalo tako močan činitelj, da z njim računajo najvišji gospodarski krogi, ker je poseglo v prav vse panoge gospodarstva. V zadnjem času se je ustanovila v Mariboru Blagovna zadruga, v katero so vstopile razne Zveze in posamezne zadruge in ima namen vnovčevati, posebno sadje in ostale kmečke pridelke, ter dobavljati kmetom ceneno kolonijalno in drugo blago. Obstoj zadružništva je zagotovila zakonodajna Skupščina, katere je izglasovala nov zadružni zakon, ki je iz dolgih izkušenj zrastle v najboljše, kar jih je kdaj obstajalo. To je najboljši dokaz, da odgovorni činitelji dobro vedo, kaj pomeni zadružništvo, zato so ga pred vsemi mogočimi neprilicami s tem zakonom zavarovali.

Med nami je vedno na razpolago ljudi, ki branijo Rusijo kot nekako voditeljico proletarcev in potlačeni, nikdar pa nobenemu ne pade v glavo, da bi se poglobil v ruske gospodarske prilike, ki so kot povest statistika, vse v zadružnih rokah, in jih poizkusil posnemati. Zato posebno podčrtujemo rusko statistiko. Tudi v Argentini se zadružništvo dobro razvija, čeprav v malem obsegu. Ustanavljajo se zadruge raznih namenov. Posebnega namena pa je nedavno ustanovljena, menda še ne potrjena "Zadruga malih trgovcev na drobno", katero so ustanovili takozvani "almaceneros" z namenom, da jim bo nabavljala ceno in boljše blago, kot ga dobe v veletrgovinah. To ni koristno samo za almacerije, ampak bodo imeli koristi od tega v prvi vrsti potrošaci, ker bo blago prišlo v njihove roke svežje in po nižji ceni. Seveda bi iz našega vidika želeli, da bi tudi vsi "almaceneri" bili zadružni, kar bi gotovo še več koristilo potrošačem. Vendar pa to radi podčrtavamo, ker "vzglede mičejo" in se bodo gotovo dobili tudi med potrošaci ljudje, ki bodo ustanovili konsumne zadruge, katerih je že precej posebno pav naši domovini veliko. Te-le besede imajo namen tudi v naši koloniji vzbuditi veselje do zadružnega gospodarstva, kar bi bilo gotovo vsem v dobiček, zato naj jih spremljajo sledeče številke:

Svetovno zadružništvo v številkah
Po zadnji statistiki, katero je izdal Mednarodni delavni urad v Švici, obstoji na vsem svetu:
73.141 konsumnih zadrug s 103.552.000 člani. Od teh je v Rusiji 52.626 zadrug s 90.046.000 člani.
72.175 stanovanjskih zadrug s 16.503.650 člani. Od teh v Rusiji 48.417 zadrug s 3.864.000 člani.
36.447 rokodelskih zadrug s 6.549.250 člani. Od teh v Rusiji 18.627 zadrug s 1.992.950 člani.
9.734 okrajnih zadr. posojilnic s 3.852.500 člani.
2.758 produktivnih zadrug s 222.220 člani.
2.597 ribolovskih zadrug s 338.560 člani. Od teh v Rusiji 1046 zadrug s 164.716 člani.
560.967 kmetijskih zadrug s 50.677.500 člani. Od teh v Rusiji 277.268 zadrug s 18.943.950 člani.
173.917 kmetijskih posojilnic s 17.608.800 člani.
25.339 mlekarških zadrug s 3.147.500 člani.
957 vinarskih zadrug z 80.500 člani.
8.166 zadružnih elektrarn s 546.741 člani.
27.565 kmetijskih zavarovalnic s 1.187.490 člani.
26.220 raznih zadr. zavarovalnic s 761.660 člani.
Torej je na vsem svetu 1.019.983 raznih zadrug z 205.028.371 člani. Od teh v Rusiji skoro polovica in sicer okrog 400.000 zadrug z lepim številom 111.215.610 članov.

Približno v istem razmerju kot v Rusiji, je zadružništvo razvito pri vseh slovanskih narodih, tako je na Slovaškem 2000 kmetijskih, 991 konsumnih, 777 kreditnih (hranilnic-posojilnic), 74 zavarovalnih, 30 nabavnih, 114 mlekarških in okoli 65 raznih zadrug, ki imajo nad pol milijona članov.

Jugoslovansko zadružništvo
Kot gori omenjeno je dobila Jugoslavija nov zadružni zakon, kateri med ostalim daje Glavni zadružni Zvezi v Beogradu pravico voditi vse narodno zadružništvo. V to Glavno Zvezo je lani meseca septembra pristopilo 35 Zvez, v katerih je včlanjeno nad 15.000 zadrug, skupno članstvo pa presega en milijon članov.

Če odštejemo od celokupnega prebivalstva Jugoslavije, vojaštvo, otroke in druge, ki ne morejo biti člani zadrug, vidimo, da je poglavar vsake družine član zadruge. Če bi to ne prinašalo koristi, bi gotovo članstvo odstopalo, nasprotno pa čitamo, da se članstvo vedno množi.

Ob priliki uveljavljanja zadružnega zakona in ustanovitve Glavne Zadr. Zveze, je glavni zadružni predsednik rekel približno te-le besede, ki so vredne, da si jih ogledamo:

"S ponosom gledamo na to zadružniško vojsko, ki ima na svojih zastavah mavrične barve zapisano: Ljubezen, mir in sloga za dobrobit naroda. V prijetno dolžnost si čutim, spomniti se vseh pionirjev, ki so rezali prve brazde na njivi našega zadružništva. Njihovo življensko načelo je bilo: Ničesar zase, pač pa za splošnost, ničesar zase, ampak za narod. Nekateri od njih so zamenjali ta svet z boljšim in njim kličemo: Slava! Drugi so se pod težo let umaknili ter z ljubeznijo spremljajo naše delo. Hvala jim za napore in trud.

Zadružništvo je močna in krepka organizacija ne samo po svoji številni sili, ampak še bolj po moči svojih idej. Prepričani smo, da je zadružništvo element duhovnega in materialnega blagostanja, motor, ki žene končno tudi naše vasi v pri-zadevanju za blagostanje in kulturni napredek.

Pri nas nimamo niti ene kulturne, niti gospodarske organizacije, ki bi bila tako velika, in tako močna, kot je zadružništvo. Zato je ta organizacija činitelj, s katerim morajo računati vsi, ki žele dobro narodu in državi. Kot 20 letni zadružni delavec v Jugoslaviji morem s ponosom pokazati na duha pomirljivosti in strpnosti ter složnega sodelovanja, ki je vladalo v teh zadružnih vrstah. Zadružna ideja je bila vez, ki je vezala ljudi raznih političnih in svetovnih nazorov in ta zveza se je kazala v medsebojnem spoštovanju in medsebojnem vzajemnem delu. Uspehi našega zadružništva v teh 20 letih niso majhni. To kaže že omenjeno število zadrug in zadružnikov, to kažejo naši številni zadružni do-

Naročniki! Kakor hitro Vam poteče naročnina jo obnovite! S tem boste sebi in nam koristili

CAJA NACIONAL DE AHORRO POSTAL

I. — VENTAJAS EXTRAORDINARIAS.

que ninguna otra institución de ahorro del país puede ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Inembargabilidad de los depósitos, hasta \$ 5.000.
- 2.° Inembargabilidad de la propiedad urbana o rural adquirida con los depósitos, hasta \$ 10.000.
- 3.° Facilidad de operar con una misma libreta desde cualquier punto, por intermedio de oficinas de correos diseminadas en todo el país.
- 4.° Exención de franqueo de toda la correspondencia y absoluta gratuidad de los reembolsos telegráficos.

II. — VENTAJAS ESPECIALES.

que muy pocas instituciones de ahorro del país pueden ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Garantía de la Nación sobre todas las operaciones.
- 2.° Inversión segura de los depósitos, en títulos de renta y cédulas hipotecarias.
- 3.° Fondo de garantía de los depósitos, constituido con las utilidades anuales.
- 4.° Facilidades para mujeres casadas y depositantes menores. Las primeras pueden depositar y retirar sus ahorros sin intervención del esposo; los segundos pueden efectuar depósitos libremente, retirar por sí solos hasta \$ 50 anuales, y extraer cualquier importe con autorización del representante.
- 5.° Pequeños reembolsos a la vista, hasta \$ 20, mediante "cédula para reembolsos" que se facilita a los depositantes que la solicitan.
- 6.° Depósitos mínimos, desde un peso y facilidad para ahorrar centavos mediante sistemas de boletines y alcancías.
- 7.° Aceptación de depósitos mayores, sin plazo fijo, a interés.
- 8.° Facilidades en los trámites por fallecimiento del titular, cuyos fondos se entregan directamente a los derecho-habientes que acrediten vínculos de herederos forzosos (sin juicio sucesorio ni trámite judicial alguno), cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 5.000. En iguales condiciones se entrega directamente los fondos dejados entre hermanos, cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 500.
- 9.° Reintegros a domicilio, en casos de enfermedad de los titulares de cuenta, por sumas no menores de \$ 5.
- 10.° Horario excepcional, por intermedio de la Administración Central y de las oficinas de correos habilitadas.

Moj prvi samostojni polet

Vsak letalec se rad spominja svojega prvega samostojnega poleta, pa naj mu je ta uspel ali ne. O čem se raje pogovarja, če ne o pomembnem dnevu, ko se je prvič samostojno dvignil pod sinje nebo. Marsikakšna šala pade na ta račun. Saj je letalec vedno, tudi v najtežjem trenutku, pripravljen za šalo. Tudi v slučaju nesreče, ko izgubi svojega tovariša, si pomaga z zdravo šalo. Da bi ga to spravilo iz ravnotežja in bi začel premišljati, da se tudi njemu lahko pripeti kaj sličnega, ter dobil mogoče strah pred letalom — to smrtonosno ptico? Kaj še! Žrtv se pokoplje, odda poslednja čast, on gre pa zopet na delo; ravnodušno meri zračne višine, kot da se ni nič zgodilo. Ni časa, še manj pa volje za razmišljanje in strah.

Letalec sploh ne pozna strahu. Če ga je pa kdaj kaj imel, ga je gotovo izgubil pri prvem samostojnem letu. Da je temu tako, vem iz lastne izkušnje.

Bila sem v šoli rezervnih letalcev v Beogradu. Po dolgočasnem letenju z učiteljem g. Jakličem, mojim rojakom, je le prišel dan, ko sem se ga osvobodila. Ne vem, ali so vsi učitelji tako strogi, kakor je bil on. Nepristano je nad človekom: "Visi ti letalo na desno, na levo, kaj ga tako dvigaš, preveč mu tiščiš glavo navzdol." Take in slične pripombe letijo od zadaj na učenca. Seveda, vsak učenec je vedno prepričan, da dobro leti, da tako kot on ne more nihče leteti, pa če bi bil to tudi sam gospod učitelj, ki zadaj sedi in godrnja ob vsaki malenkosti. "Naj mi le pusti, da bom sam letel, bo videl, kakšna čuda bom delal," modruje navdušeni učenec.

Učitelj se samo nasmehe in obrne. Kaj naj ga mogoče prepričuje in mu dokazuje, da še ni goden ptiček, ali naj ga pusti, da razbije sebe in letalo.

Tako je potekala tudi moja šola. Po večmesečnem letenju z učiteljem sem začutila, da se bliža šola h koncu. To mi je seveda on skrbno prikrival. Vsak dan sem prišla na letališče z upanjem: "Danes se mi gotovo izpolni vroča želja!" — "Preveč ga dvigaš, prehitro ga izravnaš, ne boš še sama letela", j grmelo z zadnjega sedišča. Uu je šel po lepi Donavi. Zopet je bilo treba čakati do drugega dne. Negotovost ali me bo pustil drugi dan ali ne, me je morila. Po vsakem letu sem si ponavljala vse napake, ki sem jih storila. Še v spanju sem ponavljala: "Preveč ga dvigaš, desno, levo itd.!"

Naslednji dan res nisem naredila teh napak, ali kaj, ko je pa učitelj našel druge. Izgubila sem že skoraj vero v sebe. "Kristina", sem si mislila, "nič ni, nič! Kar pusti tega muhastega ptiča in se loti drugega dela. Ne gre pa ne gre." S potrjim srcem sem vsak dan zapustila letališče in upala na prihodnji dan. Tako je šlo 14 dni.

Nekega jesenskega dne pa je prišlo čisto nepričakovano. Z učiteljem sva letela nad letališčem. Ko pristaneva, skoči g. Jaklič iz letala in zakliče: "Hajd, da bom videl, kaj znaš!" Neverjetno ga pogledam. On mi pa veselo pokima. "Prišel je čas!" mi zaigra v srcu. "Sedaj bo pa treba zavijati rokave. Pogum velja! Če ga polomim, vem, kaj me čaka." Neki šolski tovariš mi zakliče: "Če se ne boš mogla spustiti, nam samo sporoči: pristavili ti bomo lestev." Zopet drugi: "Počakaj, da

privežem vrvice, s katero te bomo potegnili na letališče, če se izgubiš." In tretji: "Nikar ne hodi v Savo ali Donavo, sta precej mrzli."

"Ne," si mislim, "tega veselja vam pa ne bom naredila. Počakajte malo, bomo videli, komu bo bolj potrebna vrvice, vam ali meni."

Motor zabrne, letalo se zgane, počasi leze po zemlji, nato hitreje in hitreje. Naenkrat se dvigne in leti, leti — čisto pravilno. Prvič v svojem življenju sem gospodovala nad to ptico. Prvi trenutek mi je bilo skoraj malo neugodno. Pogledam na zadnji sedež — prazen. Kakor sem bila že nejevoljna na učitelja in njegova večna opominjanja, sem si sedaj zaželela, da bi bil tam. Neverjetno se mi je zdelo, da sem sama. Še enkrat pogledam na zadnji sedež — prazen. Obrnem letalo na desno in levo. Pogledam kvišku — nebo, doli zemlja. Vse je normalno. Niso sanje.

Na letališču je stala skupina ljudi — moji tovariši. Mahajo mi z rokami. Vem, da padajo šale na moj račun, ali lestve vendar ne bom rabila, kakor oni mislijo. Letalo leti pravilno. Nebeški občutek!

Nenadoma se mi nekaj pripeti, nekaj nenavadnega, zame vsaj. Letala sem v višini 200 m. Ravno zavijem, ko se mi začne tresti noga in to tako močno, da nisem imela letala več v popolni oblasti. Avion se spreha levo, desno, kakor ga je volja. Z vsi močjo pritiskam z nogo na pedal in se uprem v naslonjalo sedišča — nič, noga se trese, trese, "Kaj je to? Pa ne, da bi mi prešel ves strah v nogo?"

Zaskrbelo me je, kako se bom spustila, če se noga ne preneha tresti.

Letim malo dalje od letališča, da bi tovariši ne zapazili moje zadrege, mojega krivuljanja. Precej dolgo letim iznad "Bežanijske kose". Nič! Uvidim, da ni druge rešitve, kakor da se spustim, da se ne bi zgodilo kot mnogim učencem, ki od straha ostanejo v zraku do zadnje kapljice benzina. Obrnem letalo v smer spuščanja. Pogumno zmanjšam plin in se spustim lepo polagoma ter pristanim kot izkušen pilot.

To je bilo prvič v mojem letalskem življenju, da sem občutila malo strahu. Od tedaj pa ne poznam nobenega strahu več, ko se sprehajam z jekleno ptico nad našo lepo domovino.

Na letališču so me čakali tovariši z učiteljem. Smehljam na njegovem obrazu mi je prišlo, da je zadovoljen, posebno, ker sem bila prva učenka pri njem, ki je samostojno letela.

Tovariši so mi čestitali in me obšli s poljskim cvetjem, travo, tudi koprive sem čutila — kar je pač komu v prvem trenutku pod roko prišlo. V najboljšem razpoloženju smo se vsi podali v restavracijo "Na krila" in prav po kranjsko pili likof, saj je šlo brez lestve in vrvice.

Gorišek Kristina, turist, pilot.

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBISČITE

KROJAČNICO
Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih.
CENE ZMERNE

TINO GASTA 5231
Villa Devoto

Jugoslovanski priseljenci o priliki polaganja temeljnega kamna za Jugoslovanski dom pri jedi na prostem

Zaščita pred zračnimi napadi

Dnevi negotovosti, ki so zadnje mesece pretresali Evropo, so v marsikateri državi postavili na dnevni red vprašanje, kako zaščititi prebivalstvo za fronto pred letalskimi napadi sovražnika. Vojna nevarnost je bila tako blizu, da so Francozi in Angleži po vrtovih in parkih Londona in Pariza zgradili vse polno zavetišče za zaščito svojega prebivalstva pred sovražnim bombardiranjem. Pri tej priliki se je pokazalo, da se dajo že v nekaj dneh zgraditi zanesljiva zatočišča za dovolj veliko število prebivalstva.

Pri gradnji protiletalskih zatočišč so se že z uspehom uporabljale izkušnje, ki so jih hnabrali med državljansko vojno v Španiji. Najbolj preprosta in hitra zgradba za obrambo pred letalskimi bombami je v zemljo izkopan širok jarek. Jarek mora biti vsaj 2,10 m globok in 60 cm širok. Ob stenah pa so v vdolbini pripravljene sedee. Strop jarka se prekrije s tramovi ali pa z valovito pločevino, nato pa se nanj nameče izkopana zemlja vsaj 75 cm na visoko. Priporočljivo pa je, da na ta strop naložimo še kakih 25 cm kamenja ali opeke. Stene jarka so obložene s prepojenimi deskami ali z valovito pločevino, ki se opira na lesene opornike prereza 10 x 5 cm in ki so po 45 cm oddaljeni drug od drugega. Samo ob sebi je razumljivo, da mora biti v jarku preskrbljeno za odtok vode. Tam je dovolj prostora, lahko izdelamo po več takih jarkov, vendar mora biti vmes vsaj 6 m prostora. Zahteva se tudi, da se na vsakih 5 metrov spremeni smer jarka. Dno jarka naj bo obloženo s kamni in naj bo vsaj 20 cm nad talno vodo. Ni treba posebej omeniti, da je ob vhodu in izhodu poskrbljeno za to, da ne vdere zastrupljeno, ozračje za prihajajočimi. Za to je določen kratak prostor, ki je na obeh straneh pregrajen z nepropustnimi zagrinjaji.

li. Poskrbljeno naj bo tudi za primerno stranišče in za zvezo s soslednim zakopom.

Zanimivo je vedeti, kako globoko pod zemljo se moramo zakopati, če hočemo biti varni pred pogubnim učinkom obstreljevanja. Globina tal je predvsem odvisna od kakovosti tal. Francoski predpisi navajajo globino 8 m za zaščito pred 100 kg težkimi bombami, 12 m za zaščito pred 300 kg težkimi in 20 m za zaščito pred 1000 kg težkimi razstrelilnimi bombami. Slične predpise kot Francozi imajo za gradnjo bombnih zatočišč tudi Švicarji, Nemci, Italijani itd. Na podlagi izkušenj in na podlagi lastnih poskusov so Angleži v Londonu gradili velika zatočišča 15 m globoko. Angleška zatočišča so tako izdelana, da so določene za vsake 500 ljudi po ene stopnice, ki morajo biti vsaj 16 m široke in po sredi pregrajene. Da se preprečijo nevarnosti, ki bi nastale, če bi bile stopnice naenkrat popolnoma porušene, so stopnišča v globino tako speljana, da spremenijo trikrat svojo smer za 90° preden dosežejo zavetišče. Da je bivanje pod zemljo ljudem čim bolj olajšano in da so posamezne skupine čim bolj neodvisne druga od druge, je za vsake 150 ljudi prostor pred plinom posebej zavarovan. Tudi stranišča so tako postavljena, da ni nobeden od stranišča oddaljen več kakor 50 m. Stopnišča so na zemeljski površini zavarovana z oklopnimi neporušnimi vrati. Naprava za prezračevanje leži v sredi zavetišča in žene porabljeni zrak skozi stranišča v odtočne kanale in na prosto. Vsako tako zavetišče v Londonu sprejme lahko vase 2000 ljudi.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAČROČNIKA?

Ugodna prilika

za čitatelje Slovenskega Lista

JAME.

Kombinirano pohištvo za jedilnico in spalnico obstoječe iz 15 komadov za samo \$ 225.

Avda. SAN MARTIN 2700

U. T. 59 - 0504

(Nasproti pošte)

POSUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal Buenos Aires

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema pensionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Franc Lojk

VILLARROEL 1476

U. T. 54 - 5172 — 54 - 2094

KROJAČNICA

Martin Turk

ima na izbero vsakovrstnih vzorcev ter Vam napravi elegantno obleko.

Prepričajte se!

LORIA 1760

Buenos Aires

V razgovoru z rojakom

Dober večer!

Tu vam predstavim rojaka Jožeta Ivanjšiča, tako me je seznanil oni večer gospod Lakner s telegrafistom jugoslovanskega parnika "Prince Pavle".

Prav zelo me veseli, da se spoznamo. Pa morda nam boste tudi kaj zanimivega vedeli povedati.

Marsikaj zanimivega bo gotovo lahko, toda ne glede domačih stvari, ker je že lep čas, odkar sem z doma.

No, se bomo že kaj pomenili. Toda ne tukajle v veži. Bo najbolje da kam stopimo za hip. Baš nocoj vtegnem za eno urico.

Tako smo krenili čez trg Flores in poiskali primeren kot, kjer lahko mirno pokramljamo.

To pot sem prišel prvič do semkaj. Sem že dalje časa pri mornarici, a semkaj me je šele sedaj prineslo in sem zelo želel priti v stik z našimi ljudmi tukaj. Zvedel sem najprej za Laknerja in se obrnil nanj in sedaj se pa mi vidimo.

In bomo trčili na naše zdravje in naši domovini. Od kod ste pa doma?

Sem iz vinskega kraja, toda kak poseben poznavalec vina ne. Doma ga pijemo in pridelujemo iz Slovenskih gor.

Torej ste Štajerci. Od kod pa?

Blizu Ljutomera. Iz Križevce.

Poznam. Saj sem že bil tam okoli. Bil sem v Boreh pri Križevcih na domu pri Sunčičevih, ki jih gotovo poznate.

Kaj jih ne bi. Jaz sem pa iz Koričev. Ali veste, da je Sunčičev gospod umrl?

Lojze Sunčič? — kaplan Sunčič umrl? Morda sem res že to vedel. Pa, da. Pa sem že čisto pozabil. Naj v miru počiva. Škoda ga je bilo. In bil je že čisto gotov, da pride sem v Ameriko, potem je obolel in sem prišel v Argentino jaz. Predno sem odpotoval, sem ga obiskal na njegovem domu, kjer sem dobil tudi Joškota, ki je malo prej prišel iz Argentine.

Tudi njega poznam, je menil Ivanjšček. Pa ne vem kaj je sedaj z njim.

Jaz sem se veliko prizadeval, tako sem nadaljeval, da bi mu kako izposloval dovoljenje, da se bi spet nazaj vrnil. Tudi neke terjatve je tukaj pustil in me je naprosil, da bi

mu iztirjal. Boš ga našel tistega tička, ki je tuji denar v svoj žep spravil in ga ogrel? Čeprav imam črno na belem zapisano njegovo ime, da se z vso svojo moško častjo obvezuje, da bo poravnal in če ne bo mogel on, da se bo poravnalo iz njegovega imetja doma. Je bil Joško malo premlad, ker je denar posodil brez notarja. Saj me jezik srbi, da bi zapisal tudi ime tistega brata, ki je tako nelepo izrabil bližnjega. Se mu bo že skisal sir. Nekateri ljudje kar nič ne pomislijo, da bo treba vse račune predložiti nekoč v odobritev. Da, da. Tisti, ki prosi na posodo, kar ne razume, zakaj nobeden rad ne posodi. Oni pa, kateri je dal denar iz rok, dobro ve, kako težko ga je spet nazaj dobiti. Zvem, da držijo Joškota nekaj radi komunizma, pa je prav brez potrebe.

Dobro ga poznam Joškota. Živel je tukaj nekaj let. Več menda v Rosariju in neka tudi v Buenos Airesu.

Torej od Ljutomera ste? Ali veste, dai mamu tudi z vaše strani nekaj ljudi tukaj?

Ni ne vem.

Najprej sta dve sestri, dve slovenski šolski sestri to sta sestri Roza in Nila. Obe sta doma prav iz iste vasi kot minister dr. Korošec.

Kaj ne poveste. Ali jih bom mogel videti.

Kako da ne. Jutri, če želite. Saj sta obe na Paternalu. Pa so še drugi. Iz Ivanjkovec je doma Miheličeva mama. Ima že 40 let Amerike in kaj zanimivo zgodbo. Šla je v Severno Ameriko, da je bila predobra. Preveč so ji ostali dolžni pa je morala pustiti in spet kako drugače začeti. Potem je postala vdova. Sedaj pa lepo v miru živi na Dock Sudu. Kljub vsem nezgodam in preskušnjam je vedno vesela. Gotovo bi jo zelo veselilo, če bi jo mogli obiskati.

Zaenkrat bolj težko, ker ostanem samo še 3 dni, a niti nisem prost. Kdaj pozneje pa prav rad.

Imamo samo dva dni še. A prost sem pa le danes in jutri. Prejšnje dneve sem moral šteti vreče, ko smo nalagali.

Kaj pa vozite?

Sedaj smo natovorili pšenico. 7500 ton smo je namerili. Lepe denarje bo zaslužila barka. Sem smo prid-

žali kar prazni, ker so napravili dobro pogodbo in se nam bo menda splačala vožnja. Po 6 angleških funtov od tone bodo plačali za vožnjo. Peljemo pa v Spanijo in bomo najbrže v kakih mesecih že nazaj.

Kod ste pa doslej brodarili?

Vseposod, toda le bolj po evropskih vodah. Po Severnem, Sredozemskem in Črnem morju. Pa tudi po Donavi smo vlačili staro železo, ki smo ga pripeljali iz Francije Romunom. Posebno lepe spomine imam na Chilio, kjer smo praznovali Božič. Tam je naseljenih mnogo dalmatinskih pilotov, ki vodijo ladje po Donavi.

Poglejte no. Zanimiva stvar. Saj je tudi po argentinskih rekah ladijska služba v dobri meri v rokah dalmatinskih veščakov.

Tam v Chiliji imajo celo naselbino. Celó lastno cerkev in duhovnika imajo in smo tako lep Božič imeli tam, da ga ne bom nikdar pozabil.

Slovenec je menda bolj malo pri mornarici.

Res je tako. Zanimivo je pa to, da smo največ telegrafisti.

Zares! Sem pripomnil. Lani sem v Bahiji Blanki stopil na ladjo "Galéb", našel sem na krovu Slovenca in ta je bil tudi telegrafist.

Seveda, saj ga poznam. Saj mi telegrafisti se kar dobro poznamo. Se moramo večkrat kaj med seboj pomeniti.

Kaj pa od doma kaj novega poveste. Saj takole po zraku tudi katero vjamete, je vprašal Lakner.

To se zna, da zvemo. Kakih prav velikih novic ni. Zadeva s Hrvati je začasno zadremala. Trenutno so bolj silna vprašanja zunanje politike. Toda ni treba strahu, ker zgleda, da je tudi ureditev notranjega položaja na dobrem potu. Pogajanja so pač prekinili, a ne pretrgali. Saj je vsakemu jasno, da se zadeva, ki obsega toliko najrazličnejših stvari ne more rešiti z enim potegom peresa. V bistvu je pa pravzaprav že sporazum dosežen in je sedaj bolj vprašanje podrobnosti.

Sedaj pa še vidva povejta, kako je s Slovenci tukaj.

Nimamo se hvaliti z mnogimi stvarmi. Društvo imamo dovolj za to, da ne manjka plesov; misli dovolj nasprotne, da se medsebojno dramimo, sicer pa se ljudje malo menijo za skupne zadeve. Vsak se briga le za svoj kos kruha. Javnih delav-

cev je malo. Največ gibljejo prijatelji lepe pesmi. Naše cerkveno življenje je skromno. Mnogo je ljudi, ki se držijo za zelo modre in celo premudre in hoče kar vsak vse vedeti.

Tako smo pokramljali marsikaj in nazadnje rekli lahko noč.

Drugo jutro — nedelja, smo se res srečali na Paternalu, kjer se je naš rojak seznanil tudi s tistimi, kateri so prišli k maši.

Res, skromno je, toda zdi se mi, kot da sem doma, ko sem slišal slovensko pesem in slovensko pridigo. Ni mi žal zato.

Tako se prizadevamo. Gospod pečovodja, peveci, male pevke, in še nekaj dobrih, toda ljudje so le mrzli. Menda mislijo, da tudi to delamo za sam denar, kot oni za denar svoje delo vršijo. Človek mora biti za hlapca drugje, da si zasluži toliko, da si more plačati vožno in stroške, katere napravi delo za naše ljudi, pa so še tako trdi, da se jim niti v cerkev ne ljubi. No, pa kaj bi. Nehal pa ne bom. Saj se vedno zopet in zopet pokaže, da ni vse to delo izgubljeno. Ljudje so že začeli sprevideti. Na svojih obiskih že več ne doživim kakih takih nerodnosti kot pred časom, ko so me poglani kot ušivega berača. S tistim bi ne mara ne nauravali tako.

No, kaj bi. Saj vidite, da nekaj je le.

Dobro je za tukaj, je menil Jože. Saj imate prav lep zbor. Tako lepo so zapeli.

Hvala Bogu. Saj pravim, da se obrača na bolje. In upam, da bo še vse drugače.

Da. Tako je tukaj. Tu je Amerika....

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

2. jul. Maša na Paternalu za Marijo Skvarča. Molitve na Paternalu ob 4 uri.

9. jul. Maša na Avellanedi za Frančiško Črmelj. Molitve na Paternalu.

Na Avellanedi je v nedeljo svečanost prav lepo potekla. Tudi to pot smo bili kar trije duhovniki, kapela pa do kraja polna.

V bogatem okviru, ki ga pa skoro ni bilo videti skozi še bolj bogati

venec, ki so ga Mariji spletle naše dobre Slovenke, so ponesle svetogorsko Kraljico belooblečene deklice v spremstvu naših in tukajšnjih zastav, ki so jih nosili naši fantje.

Na častnem mestu pri oltarju med rožami in svečami je bila svetogorska Marija cilj vseh oči. Zares podobno, o kateri se po pravici zapoje: "Lepa si Marija, ni je Tebi par".

Bila je peta maša in nam je spet prelepo zapel zbor pod vodstvom Cirilovim.

Popoldne je bila spet polna kapela. Najprej smo zapeli litanije in se posvetili svetogorski Kraljici, potem je pa še gosp. Kastelic v izbrnem nagovoru povdaril pomembnost dogodka.

Doživeli smo zares prelep dan kot tretjo obletnico slovenske službe božje na Avellanedi. Odslej bomo pa imeli v obeh naših zbiralnicah, to je na Paternalu in na Avellanedi eno privlačno točko več, to je prelepo podoba svetogorske Marije.

Le prihitite torej naslednjo nedeljo na Paternal, da jo boste videli tisti, ki tega še niste storili.

Janez Hladnik

† V Vrtovinu je bila položena k večnemu počitku zelo priljubljena Malnarjeva mama, vdova po bivšem županu, Frančiška Črmelj. Zapuščala svoje otroke razkropljene širom sveta: doma, v Jugoslaviji, v Sev. Ameriki in v Argentini, kjer živi ena hči poročena Kapdus. Maša bo za pookjino 9. jul. na Avellanedi.

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za zimske obleke, suknje in površnike **NE ODLAJAJTE** V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga — Priporoča se

DANIEL KOSIĆ

Villa Devoto

Ul. Calderón 3098

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljeneec

Nadaljevanje 144

Če je torej stari diplomat začel govoriti o njegovem očesu, je mogel imeti tudi vzrok za to. Morda še več: Panin je brez dvoma prinesel kakšno dobro vest!

— Oh, grof Panin! — vzklikne Aleksander Potemkin, — ne govorite o meni, ne spominjajte me na mojo poškodbo, za katero moram biti hvaležen samo tistemu prokletemu Orlovu!

— Knez Potemkin, ponavljam vam kmalu ne bo več treba nositi črnega ovoja!

— Četudi vam ne morejo vrniti vašega očesa, četudi vam nihče ne more zopet dati vida, vendar boste lahko dobili oko, ki bo podobno vašemu zdravemu očesu in vaš lep obraz ne bo več spačen.

— Panin! — je vzkliknila Katarina in planila. — Panin, kaj govorite? — Kako bi bilo to mogoče? — Oh, prijatelj, vi niste človek, ki bi nepremišljeno govoril in ki bi se šalil z nesrečo svojega bližnjega! —

Vaše besede pa mi dajejo upanje! — Veličanstvo, — odvrne grof Panin, — včeraj sta me obiskala dva gospoda; prišla sta radi kneza Potemkina.

— Eden izmed njiju je zelo mlad francoski zdravnik, doktor Betalesi, drugi pa je neki Apraskin — njegov pacijent.

— Ta Apraskin je neki graščak iz Francije. Nekoč se mu je zgodila velika nesreča. Pri obrezovanju divje trte pri svoji utoci je ranil svoje oko, ki mu je takoj izteklo.

Ko je videl, kaj se mu je zgodilo, je bil zelo nesrečen.

Svojo nesrečo je prenašal z mirnim dostojanstvom, vendar pa ga je izguba očesa strašno bolela.

Tedaj pa je slučajno prišel v tisti kraj mladi doktor Betalesi. Seznanil se je z Apraskinom in videl, kaj se mu je zgodilo. Mlada graščakova žena je rotila francoskega zdravnika, da bi pomagal njenemu možu.

Doktor Betalesi ji samo po sebi umevno ni mogel ničesar obljubiti. Mnogo je premišljeval o tem slučaju, ko pa se je vrnil v Paris, kjer je imel lepo prakso, ni nikakor mogel pozabiti na mladega in lepega graščaka in na njegovo dražestno ženo, ki sta bila sedaj radi izgube očesa tako zelo nesrečna.

Spraševal se je, ali bi res ne bilo mogoče, da bi temu revežu pomagal? Če mu že očesa ne morem vrniti, če je vid za vedno izgubljen ali bi ne mogel storiti česa, da bi tema dobrima človekoma ublažil njuno nesrečo?

Ali bi ne mogel storiti česa, da bi vsakdo vsaj na prvi pogled ne opazil nesreče in spačenega obraza? Dolgo je razmišljal o tem vprašanju.

Takrat pa se mu je zjasnilo: izgubljeno oko bi se dalo nadomestiti z umetnim očesom.

— Z umetnim očesom? — je vzkliknil Potemkin in vtrepetal. — Umetno oko?

— Da, knez Potemkin, z umetnim očesom! — reče grof Panin mirno in hladnokrvno.

— To je vendar nemogoče! — vzklikne Katarina.

— Mladi zdravnik je povabil Apraskina k sebi v Paris, ko pa se je graščak čez nekaj dni vrnil k svoji ženi, je revica mislila, da se je zgodil čudež! Njen mož je imel zopet dvoje oči!

Aleksander Potemkin je bil izredno razburjen, nemo je strmел v minista.

— Apraskinovo umetno oko se v ničemer ne razlikuje od pravega, — reče Panin.

— Iz česa pa je umetno oko? — vpraša carica, ki je tudi skočila s svojega sedeža in jela hoditi po uti sem ter tja. — Iz voska? Ali pa je morda doktor Betalesi uporabil oko kake žive živali?

— Ne, Veličanstvo, — odvrne grof Panin, — Veličanstvo, če pa se zanimate za Apraskinovo oko, prosim, kar ukazujte. — Ni treba niti pet minut, ko boste videli umetno oko lahko od blizu in ga natančno premotrili!

— Kaj pomeni to? — vpraša carica razburjeno.

— Kaj to pomeni? — odvrne grof Panin in vstane. — To pomeni, da sem pripeljal v Carskoje selo doktorja Betalesija in Apraskina in vašemu Veličanstvu je treba samo ukazati, pa ju bom pripeljal.

Katarina je iztegnila svoje roke in vzkliknila:

— Grof Panin, pripeljite nama francoskega zdravnika in njegovega čudovitega pacienta! Pripeljite nama ta dva človeka, če pa se bo izkazalo kot resnično, kar ste nama pripovedovali, ste mi storili večjo uslugo, kakor da bi mi položili novo Rusijo k mojim nogam!

Panin se je nasmešnil in odšel iz ute.

Ko sta Katarina in njen miljenec ostala sama v uti, je Katarina začela nenadoma ihteti, objela je Potemkina.

— Oh, moj sladki Aleksander, — reče Katarina, — edini moj ljubljeni moj, ko bi ti vedel, kako me je Panin razveselil s svojo vestjo! — Zame bi ne bilo treba da bi se znebil tega grdega črnega ovoja, toda vidim, kako te boli izguba tvojega očesa, čitam ti z obraza, kako si nesrečen, kako vidiš druge ljudi, ki imajo dvoje zdravih in lepih oči!

— Saj pa bo tudi to popravljeno — sedaj bo tudi tebi napravil francoski zdravnik umetno oko in nihče ne bo mogel videti, da je bila tvoja očesna duplina kedaj brez očesa.

Potemkin pa je zmajal z glavo.

Ni mogel verjeti.

— Ne dvomim o resničnosti Paninovih besed, — vzklikne Potemkin, — toda zdi se mi, da je nasedel kakšnemu sleparju. Moja draga Katarina, s tem kar bom povedal, nočem razžaliti tvojega prijateljstva napram Francozom, sicer pa veš tudi sama, da se nahaja v tem narodu, ki je dal toliko velikanov, znanstvenikov, umetnikov in pesnikov, tudi mnogo pustolovcev, ki kriče več, kakor pa morejo storiti!

— Aleksander, kako moreš še dvomiti, — odvrne Katarina, — ko ti pa jamči človek, kakršen je Panin za tega francoskega zdravnika?

— Sicer pa, bom govorila sama z njim!

— Če se mu bo posrečilo, kar obljublja, si bo lahko izbral najlepše posestvo v Rusiji, ki pripada meni. — Darovala mu ga bom, to se pravi, na ta način ga bom nagradila za njegovo veliko delo.

— Če pa se bo izkazalo, da je lažnjivec in bahač, kateremu je edini namen, da bi nekaj časa udobno živel na carskem dvoru, — ga bom poslala v Sibirijo, — pri Bogu!

Katarina, mar me zares še vedno ljubiš? — vzklikne Potemkin. Tega si ne morem misliti! Mar pripada tvoje srce še vedno enookemu človeku, — pohabljenemu, — zaznamovanemu?

— Zaznamovanemu? — Ti da bi bil zaznamovan? — vzklikne Katarina in se nežno stisne k njemu. — In če bi bil izgubil oba očesa, Aleksander, bi te kljub temu nikdar ne zapustila, — ostala bi vedno tvoja Katarina!

— Kaj pa Orlov? — je Potemkin pomembno vprašal.

Katarina mu je položila prst na usta in se nasmešnila.

— Prijatelj, — mu zašepče Katarina, — ali ne moreš toliko časa počakati, da bi videl kaj je tvoja Katarina sklenila? Mar si ljubos-

men, da bom nagradila kneza Orlova, ker mi je storil veliko uslugo?

— Mar ne veš, da kaznujejo bogovi tistega, ki ga hočejo uničiti s slepoto?

— Potemkin, radi tega te prosim, ne zmeni se prihodnjih osem dni za Orlova. Zanesi se name, veruj svoji Katarini — zmagal boš in midva bova srečna!

Potemkin je mislil, da je napočil sedaj najpripravnější trenutek, da bi pošteno zadel tisto malo in potuhnjeno mačko — častihlepnega Platona Subova, ki se je hotel meriti z njim, s caričinim miljenecem!

— Dobro torej, — reče Potemkin in objame carico, — ne govoriva več o Orlovu, njega prepuščam tebi. Prej ali slej mi bo plačal, kar mi je storil! Oko za oko! Toda kako je z —

— Ljubljene moj, — se je zasmejala Katarina, — mar misliš, da je zemlja dala moškega, ki bi mogel iztisniti tebe, Aleksander, iz mojega srca?

— Ne vem — ljudje pripovedujejo —

— Ljudje! — vzklikne Katarina prezirljivo. — Kaj so ljudje? — Klevetniki, lažnjivci in podležji! — Sluge, lakajji, ki se hranijo z jezo in s sovraštvom in se nikdar ne morejo nasititi.

— Kar se mene tiče, — nadaljuje Potemkin, — bi jaz ne bil nikdar ljubosumen na svojega tekmeča. Odlična dama se sicer lahko igra z mačko, če pa postane mačka predržna, jo lahko sune od sebe v kot!

— Aleksander, o kateri mački govoriš?

— O mački, katero si si nabavila!

— Ne morem se spomniti!

— Le pomisli malo, Katarina!

— Ne vem, Aleksander, koga mi si!

— Prav, povedal ti bom ime — Platon Subov!

Katarina izpusti Potemkina.

Verica in njena botra

Verica je imela dobro mater. Vse matere so dobre svojim otrokom, najbolj pa tiste, ki jim morajo nadomestiti tudi očeta. In takšna mati je bila Veričina mati. Lepo sta živeli in ničesar jima ni primanjkovalo. Skromna kočica na obronku gozda jima je dajala streho, vsakdanji kruh pa je mati zaslužila v tovarni. Imeli sta tudi njivico in belo ovčico, ki je Verici delala družbo in dajala sladko mleko.

Vprav tisto leto, ko se je Verica pripravljena na veliko veselje birme, pa se je zgodila strašna nesreča. Sredi črne noči, ko sta obe trdno spali, se je kočica užgala. Komaj sta se rešili. Mati je skočila v goreči hlev po ovco, ki je pretresljivo meketala. Ovca je bila rešena, materi pa so se užgali lasje in obleka. Sirota bi bila gotovo zgorela, če je ne bi rešili iz plamenov dobri sosede.

Z žalostnim srcem sta mati in Verica zapustili pogorišče in se naselili pri sosedu. Stanovanje pa je bilo bolj podobno hlevu kot človeškemu bivališču. Mati je imela hude opeklene po telesu. Morala je v posteljo. Beda se je naselila v mrzlem prostoru. Verica je prisluškala nekaj dinarčkov s prodajo cvetlic, jagod in gob, a to je zadostovalo komaj za močnik in kruh.

V dneh pred najlepšim otroškim praznikom, binkoštni, je Verica prav posebno marljivo nabirala šmarnice po gozdu. Prodajala jih je po hišah in res spravila skupaj toliko denarja, da si je kupila skromno oblečko in čevlje. Samo eno hudo skrb je še imela: kje bo dobila birmansko botro. Prosila je marsikje, a povsod so jo neprijazno zavrnil. V tej hudi stiski se je mati spomnila sestre, ki je živela nekje daleč v tujem mestu. Že dolgo ji ni pisala. Poslala je Verico po znamko in papir ter ji začela narekovati. Verica je z velikim zaupanjem pisala dobri teti. Bila je prepričana, da ji ne bo odrekla iskrene prošnje.

Vse dni je hrepeneče čakala odgovora. Dobrodušnemu stricu pismo-

noši je bilo že kar nerodno, ker ji je moral vsak dan znova odgovoriti, da nima zanjo nobenega pisma.

Tako se je približal predzadnji dan birme. Zadnji up v Veričinem srecu je splahnel. Žalostno se je odpravila k počitku. Mati jo je sočutno pobožala po objokanem obrazku in začela moliti.

Sredi molitve je nekdo narahlo potrkal na vrata. Verica je dvignila glavo izza odeje in napeto prisluhnila.

"Mama, ali slišiš?" je šepnila materi.

Mati ni slišala ničesar. Odgovorila je:

"Saj ni nič! Veter buta ob vrata. Pomiri se in lepo zaspi."

Tedaj je potrkal znova, tokrat močneje. In znan ženski glas je jeknil v nočno tišino.

Verica je planila pokonci, poljubila kriček nad posteljo in vsa srečna dahnila:

"Hvala ti, dobri Bogec!"

Stekla je k vratom in jih odklenila. Zena, ki je stala na pragu, je bila res teta. Dva velika kovčega je držala v rokah in prijazno se je smehljala. Pa se ji je hitro zresnil obraz, ko je videla vso revščino oko-

Bajna Uspallata v Andih, 1700 m visoko. V sredi se vidi Aconcagua

Mladinski kotiček

Puente del Inca proti jezeru Los Horcones in Aconcagua

li sebe.

"Joj, teta, kako sem vesela, da si prišla!" je vzkliknila Verica in ji hvaležno stiskala roko.

Teti se je zjasnil obraz. Dobrotno je pobožala Verico po laseh, potem pa je stopila k sestri in ji podala roko. Sočutno ji je rekla:

"Sestra, ne bodi žalostna! Pridno hčerko imaš. To je več vredno kot vse bogastvo, ki ga imajo drugi. Verici grem prav rada za botro. Prazna, kakor vidiš, tudi nisem prišla!"

Odprla je kovčeg. Prelepa bela oblečka je ležala na vrhu. Skrbno jo je obesila na omaro, potem pa začela

vleči še druge reči iz kovčega: še eno obleko za Verico, več parov čevljev in nogavic. Pa tudi svoje sestre. Veričine matere, se je spomnila z lepimi darovi. Iz drugega kovčega pa so se Verici zasmejale nasproti dobrote, o kakršnih si niti sanjati ne bi upala.

Tisto noč Verica ni mogla spati. Mati in teta sta se pogovarjali, kako si bodo uredili bodoče življenje. Dobra botra je povedala, da namestila na obronku gozda postaviti novo, še lepšo kočico, kot je bila prejšnja. Dnevi, polni sonca in sreče, so iz črne noči zablesteli v mlade sanje...

Leopold Šetina, Buenos Aires: **HISICA V SAMOTI**

V tihi tam samoti
hišica stoji,
v njej prebiva mati
žalostnih oči.

Tiho bedna plaka —
Kdaj bo prišel spet? —
Sina mati čaka,
ki odšel je v svet.

Sin se bo povrnil
srce ji govori.
Mir in srečo vrnil
v stare mračne dni.

NOS IN OKO

Človek je v temi butnil z nosom ob zid. Nos je od bolečine zastokal in rekel čelu:

"Zakaj moram biti ravno jaz tako nesrečen? Človeški obraz se mi ne zdi dobro narejen. Oko je lepo zavarovano v globokih votlinah in še veke in trepalnice ima povrh. Jaz pa štrlim tja v en dan in nimam nobenega zaklona. Zdaj se zatakнем ob kakšno reč, zdaj se spet udarim."

Čelo je malo pomislilo in odgovorilo:

"Res je, a pozabiti ne smeš, da je oko najnežnejši in najobčutljivejši del obraza. Če bi oko tako štrlelo iz obraza kakor ti, bi kmalu izgubilo vid in ti bi se še večkrat zadel ob razne ovire. Gotovo bi potlej drugače mislil o očesu in mu ne bi bil več nevoščljiv, ker je tako dobro zavarovano. To je vendar v tvojo korist!"

Nos je obmolknil, ker je spoznal, kako resnične so besede modrega čela.

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Naredila je nekaj korakov — da, skoraj se je opotekla. Njen obraz je poblebel. To pa je bilo znamenje, da jo je Potemkin zadel s svojimi besedami sredi srea.

Katarina je udarila z nogo ob tla.
— Kdo ti je imenoval to ime?
— Ne vem več.
— Povej mi, kdo me je tako podlo oklevetal!

— Ni treba, da bi mi moral to baš nekdo pripovedovati! — Pogledj, ljubljena moja Katarina, tudi mornarji najdejo mnogokrat na oddaljenih otokih iste rastline, ki rastejo sicer samo na kopnem. In vendar jih ni nihče tam posadil!

— Tako je tudi z obrekovanjem, ki je vzklilo na tujih tleh. Razvij se v močno strupeno rastlino, ki je že marsikateremu človeku prinesla smrt.

— Nekaj pa je le na tem, Katarina. Na dvoru obstoja velika stranka, ki se zanima za Platona Subova zato, ker mislijo, da si mu naklonjena, da ti ugaja in da bo kmalu stanoval v zimski palači namesto enooklega Aleksandra Potemkina.

— Jaz ti pravim, — vzklikne Katarina z zamolklim glasom, ki je zvenel precej nesigurno — pravim ti, da tega Subova ne morem videti, studi se mi!

— To ti bom dokazala! Daj mi samo časa, ljubljene moj! Počakaj samo do tiste italijanske noči, ki jo bomo priredili! Takrat ne bo več kneza Gregorja Orlova, niti Platona Subova! — Izginila bosta, kakor da ju nikoli ne bi bilo.

— Jaz pa, Katarina, ljubljena in oboževana žena! — vzklikne Potemkin, čeprav mu je bilo težko spregovoriti te nežne besede, — jaz ti prisegam zato večno zvestobo! Ah, med nama ni treba nobene prisage, najina ljubezen je trdna, nič na svetu naju ne more razdružiti — kaj neda, Katarina?

Katarina ga objame in mu ponudi ustnice v poljub.

— Ali si zadovoljen s tem odgo-

vorom? — vpraša Katarina. — Kdor sme poljubljati svojo carico, si je svest njenega prijateljstva. — Tiho! — Poslušaj! — Nekdo prihaja! — To je minister Panin s francoskim doktorjem!

Obrnila sta se proti vходу. Videla sta tri moške. To je bil Panin, ki je bil na čelu, za njim pa sta šla dva druga moška. Minister Panin je stopil v uto, prišleca pa sta ostala s spoštovanjem pri vходу.

Grof Panin pokaže na elegantnega mladeniča v lepi črni obleki in reče:

— Veličanstvo, dovolite, da vam predstavim doktorja Betalesija iz Pariza.

Mladi zdravnik se globoko priklonil.

Ko je pogledal carico Katarino, je temna rdečica zalila njegov obraz. Dvignil je glavo in vprašujoče motril carico.

Mladi zdravnik je bil star kakih dvajsetlet, bil je izredno vitek in nežen, njegov obraz je imel plemenite poteze, iz njegovih oči sta sijali razumnost in duhovitost, vsaka njegova kretnja pa je ugodno delovala na carico in izražala zaupanje v samega sebe.

Njegov spremljevalec je bil močan mladenič, njegov obraz ni bil prav nič podoben Francozu, temveč je imel pristen ruski izraz.

— Ta gospod, — nadaljuje Panin, — je graščak Apraskin, o katerem sem Vašemu Veličanstvu že pripovedoval.

Doktor Betalesi ne želi ničesar drugega, kakor da bi Vašemu Veličanstvu pokazal, kako je gospodu Apraskinu vrnil oko, ki ga je pri nekem nesrečnem naključju izgubil.

— Oh, prijatelj, — vzklikne Katarina, ko je stopila k mlademu zdravniku, — če je resnica, da ste tako srečni, da lahko osrečite nesrečneže in jim vrnete mir!

— Veličanstvo, — odvrne mladi zdravnik in jo mirno pogleda, —

nikdar bi se ne drznil stopiti pred Vaše Veličanstvo, če bi si ne bil svest svoje stvari.

Hitro je pogledal Potemkina, za katerega je vedel, da bo njegov pacijent.

— V Francijo je prispela žalostna vest, da je knez Aleksander Potemkin pri nekem nesrečnem slučaju izgubil svoje levo oko, — je dejal mladi zdravnik.

— Ker pa se mi je pred kratkim posrečilo nadomestiti gospodu Apraskinu izgubljenoko, sem si dejal, da bi isto storil lahko tudi knezu Aleksandru Potemkinu, če mi bo Bog pri tem pomagal.

— Ta misel me je navdajala s svojo vabljujostjo po dnevi in po noči in tako sem sklenil, da bom odpoval v Rusijo.

— Bil pa bi slab trgovec, če bi ponujal svoje blago, ne da bi ga svojim odjemalcem tudi pokazal.

— Radi tega sem moral pripeljati s seboj tudi gospoda Apraskina, po dolgem prigovarjanju se mi je naposled vendar le posrečilo, da sem ga pregovoril, da je odpoval z menoj, češ, da je to njegova dolžnost napraviti svojemu bližnjemu.

— Sicer pa sem že večkrat izvršil to delo in gospod Apraskin ni edini, kateremu je moja iznajdba vrnila lepoto obraza in duševni mir.

— Gospod, — reče Potemkin in stopi k doktorju Betalesiju, — dovolite mi, da vam stisnem roko. Vaš sklep dokazuje, da ste velikodušni. Vedno bom vaš dolžnik, gospod doktor, hvala vam!

Njuni roki sta se stisnili.

Potemkin je začutil topel stisec zdravnikove roke.

Čudno. — Potemkin je začutil, kako se mu je pri tem stisku kri začela hitreje pretakati po žilah, srce mu je prevzelo neko čudno čuvstvo, ki ga že davno ni več poznal.

Kdaj je zadnjikrat čutil isto toploto?

Potemkin si ni mogel odgovoriti na to vprašanje.

Carica Katarina je povabila svoje goste k mizi, — potem pa je poklicala komornika in mu zapovedala, naj gospodi servira zajutrek.

Med zajutrekom je spraševala carica doktorja Betalesija o marsičem, spraševala ga je o razmerah v Franciji, mladi zdravnik pa ji je odgovarjal na duhovit in zabaven način.

Mladi zdravnik je Katarini vedno bolj ugajal.

Celo Apraskina je spraševala o poljedelstvu in druge podobne stvari, toda Apraskin ni bil tako zgovoren in tako duhovit, kakor njegov spremljevalec mladi zdravnik.

Po zajutreku je Katarina vzkliknila:

— Sedaj pa, doktor Betalesi, boste tako ljubeznjivi in mi pokažite oko, s katerim ste nadomestili gospodu Apraskinu oko, ki ga je izgubil.

— Vaše Veličanstvo ga lahko vidi, samo pogledati je treba, — odvrne mladi zdravnik, — moje umetno oko se nahaja v glavi gospoda Apraskina.

Katarina in Potemkin sta se začudeno spogledala.

— Do tega trenutka, — je dejala carica, — sem razmišljevala, katero oko gospoda Apraskina je ponarejeno in katero je pravo.

— To je pravo! — vzklikne Apraskin in pokaže na svoje levo oko, — to-le tukaj pa je umetno.

V tem trenutku je Apraskin svoje desno oko vzel iz glave, ga obrisal in previdno postavil na majhen srebrn krožnik, ki je stal pred Katarino.

Carica je opazovala Apraskinovo oko in trepetala od razburjenja.

Potem ga je ponudila Potemkinu. Potemkin je bil tako razburjen, da ni mogel spregovoriti niti besedice.

Kako je bilo mogoče, da bi mogel človek natavo tako izbornu posnemati?

Ali je res, da je to človeško delo? Čeprav to oko ni vrnilo vida, je

vendar izpolnilo očesno duplino in brez dvoma bi bil malokateri človek uganil, da je to oko ponarejeno.

— Doktor Betalesi, iz česa pa je narejeno to oko? — je vprašala carica Katarina.

— Iz stekla — Veličanstvo!
— Iz stekla? Tedaj je najbrž zelo nevarno, če pade na tla in se razbije?

— Ni nevarno, Veličanstvo, — dovolite mi, da ga vzamem v roko, — Tukaj ga imate!

— Če gospod Apraskin dovoli, — reče doktor Betalesi in se nasmehne, — bom vrnil njegovo oko ob steno.

V tem trenutku vrže mladi zdravnik Apraskinovo oko ob steno, oko se odbilo in padlo na tla.

Potemkin je prestrašeno skočil in pobral stekleno oko.

— Ni se razbilo! — vzklikne caričin miljenec veselo.

— Tako mora tudi biti, — odvrne francoski zdravnik, — to oko je narejeno iz najtrdnjše stekla, kar ga dandanes izdelujejo. Tudi barve so tako mešane in so sestavljene iz takšnih kemijskih snovi, katerim ne moreta škodovati niti mokrota, niti vročina. Oko ne more spremeniti svoje barve in tako obdrži vedno isti izraz.

— Nečesa pa se ne moremo izogniti, oko ostane namreč malo otrplo. Zvenca se sicer malo sveti, če pada nanjo svetloba. Kaj drugega pa ne more delovati na stekleno oko, dobro pa je tudi to, da ga niti konica sablje ne more raniti in prodrati.

— Ali ga morete brez posebnih težkoč in bolečin vrniti v očesno duplino? — vpraša carica.

Namesto odgovora je vzel Apraskin oko, ga skrbno obrisal z robcem in ga čez nekaj trenutkov postavil nazaj na svoje mesto.

— Izvrstno! — vzklikne Potemkin.

— Sijajno! — pristavi carica.

(Dalje prihodnjič)